

Nr 114.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av ordningsstatspolisen m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 181—185, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 beräkna till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 440 000 kronor, till Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m. ett reservationsanslag av 860 000 kronor, varav 700 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, till Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor, varav 650 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten ett förslagsanslag av 9 000 000 kronor, varav 3 800 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen samt till Statspolisorganisationen: Poliradioväsendet ett reservationsanslag av 200 000 kronor, varav 150 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 174, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1954, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Riktlinjer för en förstärkning av trafikövervakningen.** Kungl. Maj:t har (s. 3—67) föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för en förstärkning av trafikövervakningen.

Genom beslut den 25 september 1953 tillkallades med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande landshövdingen E. Mossberg som utredningsman för att utarbeta förslag till åtgärder för åstadkommande av en förbättrad trafiksäkerhet. Utredningen antog benämningen 1953 års trafiksäkerhetsutredning.

Med skrivelse den 5 januari 1954 till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet har utredningen överlämnat betänkande med förslag till förstärkt trafikövervakning m. m. Utredningen föreslår bl. a. en utökning av ordningsstatspolisen med totalt 363 man fördelad på två budgetår, varav 194 man på budgetåret 1954/55 och återstoden på budgetåret

1955/56. Utredningen har även upptagit vissa utbildnings- och rekryteringsfrågor.

I statsrådsprotokollet (s. 3—51) lämnas en redogörelse för gällande organisation samt för trafiksäkerhetsutredningens betänkande jämte däröver avgivna yttranden. Utskottet tillåter sig hänvisa till denna redogörelse.

Departementschefen anför, att frågan om trafiksäkerheten på våra gator och vägar under senare tid i hög grad uppmärksammats och diskuterats. Trafiksäkerhetsorgan och motororganisationer har på olika sätt sökt bidra till att främja en ökad trafiksäkerhet och bättre förståelse hos vägtrafikanterna för skilda slag av riskmoment. Likväl har man kunnat konstatera en efter krigsslutet 1945 ständigt stegrad olycksfrekvens; enligt försäkringsbolagens siffror har en tredubbling av trafikolyckorna skett sedan 1946.

Ökningen av olycksfallen får ses mot bakgrunden av den väldiga ökningen av motorfordonsbeståndet — från drygt 300 000 år 1946 till ca 750 000 1952 med en personbilspark av f. n. sannolikt mer än 400 000 fordon — samt den därmed sammanhängande stegringen av trafikvolymen på vägarna. Även om detta kan förklara ökningen av olycksfallen, kan denna ökning självfallet icke ur samhällets synpunkt vara godtagbar. Den är tvärtom ägnad att i hög grad inge oro. Departementschefen vill i detta sammanhang endast peka på den omständigheten, att antalet i vägtrafiken årligen dödade och skadade ökat från 8 783 till 13 596 under åren 1946—1952.

Sedan länge har den antydda oroande utvecklingen uppmärksammats av berörda myndigheter och organisationer. På olika sätt har man också sökt bekämpa trafikolyckorna och finna några medel att bryta den hittillsvarande utvecklingen. Bland de medel, som med större eller mindre framgång prövats eller som diskuterats, nämnes — förutom åtgärder av väg- och trafikteknisk art — förbättringar i trafiklagstiftningen, skärpta åtgärder mot rattfylleriet samt intensifierad upplysning och propaganda.

Åtgärder av denna art är emellertid icke tillfyllest. Det är mot denna bakgrund man får se Kungl. Maj:ts beslut i september 1953 att bemyndiga chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla en utredningsman för att utarbeta förslag till åtgärder för att åstadkomma en bättre trafiksäkerhet. I direktiven för utredningen — 1953 års trafiksäkerhetsutredning — understryks också kraftigt vikten av att energiska ansträngningar inriktas på att söka finna vägar och medel att bryta olycksutvecklingen. Det fastslås, att erfarenheterna från efterkrigsåren, den oavbrutna och stadiga stegring, som trafikolyckorna dessa år undergått, och den åtminstone utåt sett obetydliga framgång, som hittills prövade metoder i kampen mot dem haft, knappast längre lämnade oss någon möjlighet att betrakta den iakttagna utvecklingen som enbart tillfällig.

I utredningens direktiv framhölls vidare vikten av åtgärder i syfte att

åstadkomma en bättre efterlevnad av meddelade föreskrifter. Det framstår allt klarare, sades det, att det finns en trafikantkategori, som icke tillräckligt låter sig påverkas av upplysning och propaganda utan tydligen för att respektera trafikens regler därutöver behöver ett medvetande om en reell risk för straff eller annan påföljd av kännbart slag. Med tanke på denna trafikantkategori återstår uppenbarligen ingenting annat än att myndigheterna genom en skärpning av sin trafikövervakning och sin beivran av lagöverträdelser ger bestämmelserna nödigt eftertryck.

Härvid kunde med skäl åberopas, att myndigheterna f. n. har otillräckliga resurser för en sådan skärpt trafikövervakning. Polisen, på vilken de direkta kontrolluppgifterna faller, har i vårt land icke varit dimensionerad och hittills knappast heller avsedd för någon mera rigorös eller »fullständig» kontroll av trafiken, eftersom vi i det längsta medvetet valt att söka komma fram på andra vägar. Slutsatsen blev också, att en avsevärd förstärkning av polisens resurser var ofrånkomlig. Denna slutsats hade redan tidigare från liknande utgångspunkter dragits bl. a. av ansvariga polismyndigheter. I sina anslagsäskanden för det nu löpande budgetåret begärde sålunda statspolisintendenten en kraftig förstärkning av ordningsstatspolisen, på vilken viktiga trafikövervakande uppgifter vilade. Departementschefen ansåg sig emellertid icke kunna tillstyrka denna framställning, då han samtidigt av andra skäl förordade en betydande utökning av kriminalstatspolisen. Riksdagen anslöt sig till detta ställningstagande men godkände ett utlåtande av vederbörande utskott, vari utskottet förutsatte att Kungl. Maj:t så snart förhållandena medgav underställde riksdagen de förslag om förstärkning av ordningsstatspolisen, som funnes påkallade.

I anslutning härtill har också statspolisintendenten i sina i augusti 1953 avgivna petita för budgetåret 1954/55 begärt en utökning av ordningsstatspolisen med tillhoppa 263 man, vilken ökning dock borde fördelas på fem år.

Enligt de för 1953 års trafiksäkerhetsutredning meddelade direktiven har dessa förslag tagits till utgångspunkt för den grundliga prövning av hithörande frågor, som utredningen nu företagit och redovisat i ett i januari 1954 avgivet betänkande. I detta har utredningen sålunda till behandling i första hand upptagit och framlagt förslag om förstärkning av statspolisorganisationen i syfte att därigenom möjliggöra effektivare övervakning av trafiken.

Som bakgrund för sina överväganden har utredningen redovisat ett relativt omfattande material beträffande fordonsbestånd, vägtrafikolyckor och trafikdisciplin. Olyckornas natur och orsaker har dock icke kunnat tillfredsställande belysas, när vår kunskap härom ännu är i hög grad bristfällig. Någon fortlöpande statistik, ur vilken de huvudsakliga orsakerna till olyckorna kan utläsas, har vi således icke tillgång till. Utredningen har dock omnämnt en inom trafiksäkerhetsföreningen gjord undersökning,

enligt vilken det helt övervägande antalet olyckor — mer än 90 procent — hänför sig till den mänskliga faktorn.

Det av utredningen sammanbragta materialet ger emellertid en tillräckligt belysande bild av motorfordonstrafikens avigsidor. Antalet vägtrafikolyckor ligger enligt försäkringsbolagens uppgifter vid omkring 90 000 årligen. Visserligen avser det angivna antalet olyckor till största delen sådana, där endast materiella skador vållats, men antalet vid vägtrafikolyckor dödade eller skadade uppgår dock till bortåt 15 000, varav cirka 800 dödade och 3 000 svårt skadade. Utvecklingstendensen framgår med all önskvärd tydlighet av utredningens diagram över antalet motorfordon, motorfordonsolyckor samt trafikens storlek under åren 1936—1952, vilket diagram som bilaga fogats till statsrådsprotokollet i detta ärende. Till synes bekräftar detta diagram, att trafikolyckorna under angivna tid visat en utvecklingstendens, som nära överensstämmer med tendensen för motorfordonsbeståndet och trafikvolymen. Överensstämmelsen i sistnämnda hänseende är mest påfallande och körrestriktioner och bensinransonering avspeglas omedelbart genom en nedåtgående kurva beträffande både trafikvolym och olycksfrekvens. Såsom antyddes redan i direktiven för utredningen är denna samstämmighet i utvecklingstendensen alarmerande. Den kraftiga stegring i trafikvolymen, som kännetecknat efterkrigsåren, och på vilken vi ännu icke kan skönja någon avmattning, skulle i så fall ge oss anledning vänta en automatiskt fortgående ökning av antalet olycksfall.

Åtlydnaden av gällande trafikregler har också gjorts till föremål för vissa undersökningar och de uppgifter, som i betänkandet lämnats om gjorda iakttagelser, synes departementschefen högst anmärkningsvärda. Kännedomen om vägmärkenas betydelse är bristfällig, föreskrivna hastighets- och säkerhetsbestämmelser nonchaleras i stor utsträckning och regler om arbets- och vilotider för chaufförer överträdes. Det nämnes ett par exempel från undersökningar av trafiksäkerhetsrådet. Av 14 000 fordon, som observerades vid vissa järnvägs korsningar, skulle över 90 procent icke — såsom föreskrives — ha kunnat stanna på betryggande avstånd från närmaste rälssträng och av de 300, som härvid kom fram till korsningen, då det röda ljuset var i funktion, passerade närmare $\frac{1}{3}$ korsningen mot detta ljus och 26 procent gjorde det innan tåget passerat. Av 4 821 bussar och 2 102 lastbilar, som vid visst tillfälle framfördes på gata i Stockholm, fördes 55 resp. 63 procent med olaga hastighet och för båda kategorierna översteg medelhastigheten den maximalt tillåtna. I stor utsträckning lär underlåtenheten att i enlighet med vägtrafikförordningens allmänna bestämmelser anpassa fordonens hastighet till vad trafiksäkerheten och behörig hänsyn till omständigheterna i övrigt kräver ha bidragit till olycksfallsfrekvensen. De begränsade möjligheterna att med nuvarande tillgång till polispersonal sörja för effektiv övervakning av den på sina håll våld-

samt ökade trafikvolymen torde ha medverkat till denna uppluckring av ansvarskänslan.

Som utredningsmannen anför i finnes givetvis möjlighet att komma till rätta med åtminstone en del av de olycksfall, som drabbar cyklister och fotgängare, om man tillgodoser bilismens växande krav på utrymme och framkomstmöjligheter. Vi äger dock varken ekonomiska eller personella resurser att snabbt bygga om vårt vägnät till moderna motorvägar. Alla slag av trafikantgrupper på landsbygden kommer således länge ännu att få använda en och samma vägbanan. Åldringar med hämmad rörelseförmåga och nedsatta sinnen, barn i olika åldrar samt överhuvud taget personer, på vilka alltför stora krav icke kan uppställas i fråga om deras uppträdande i trafiken, måste alla ha rätt och möjlighet att färdas på vägarna under så stor personlig trygghet som möjligt. Det måste därför ankomma på motorförarna att anpassa fordonets framförande under noggrant beaktande av de latent olycksrisker, som ständigt kan förefinnas.

Utredningsmannens överväganden har lett honom till den uppfattningen, att en skärpning av polisens övervakning av vägtrafiken utgör ett värdefullt och nödvändigt led i de trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder, som nu bör vidtagas.

Skärpningen av polisövervakningen bör enligt utredningen ske genom en förstärkning av polisen, som kan genomföras relativt snabbt och som därför snart bör lämna ett påtagligt resultat i form av minskad olycksfallsfrekvens. Härav föranlett behov av ökad polispersonal skulle helt tillgodoses genom en utökning av ordningsstatspolisen, vars personalkader skulle ökas med 9 kommissarier, 39 överkonstaplar och 315 konstaplar samt skrivpersonal. Den lokala polisens resurser har förutsatts skola tagas i anspråk i all den utsträckning som är möjlig. Förstärkning av denna har ifrågasatts för de större städernas del, enär utredningen icke avser att vidga området för statspolisens användning till dessa städer. Modern utrustning i betydande omfattning har även föreslagits skola anskaffas. Främst med hänsyn till rekryteringssvårigheterna avses utbyggnaden av organisationen skola ske under loppet av två år.

Den föreliggande utredningen har enligt departementschefens mening givit klara och otvetydiga belägg för angelägenheten av snara åtgärder för främjande av en ökad trafiksäkerhet. Det anses icke erforderligt att återropa några exempel utöver dem, som anförts i det föregående. En synpunkt, som särskilt framhållits av utredningen, understrykes dock ånyo. Det är den humanitära synpunkten, vars innebörd tydligt framgår av det faktum, att år 1953 mer än 800 personer dödats och mer än 3 000 svårt skadats vid trafikolycksfall; verkningarna av dessa olycksfall är uppenbarligen, som utredningen påpekar, att jämföras med en svår folksjukdom. Vid sidan av denna synpunkt är självfallet den ekonomiska sekundär, men det nämnes dock, att enligt av NTF gjorda beräkningar trafikolyckorna f. n. kostar

vårt land omkring 300 milj. kronor om året. Härtill kommer en belastning på förut ofta ansträngda resurser i fråga om sjukhusplatser, sjukvårdspersonal etc. Kan trafikens olycksfallssiffror åtminstone i någon mån nedbringas gör samhället uppenbarligen betydande besparingar och många människor förskonas från sorger och lidanden, som icke kan mätas i penningar.

På de av utredningen anförda skälen anser departementschefen i likhet med denna och det övervägande flertalet remissinstanser, att en förstärkt trafikövervakning bör kunna åstadkomma en nedgång i olycksfallsfrekvensen och att denna förstärkning bör åstadkommas genom en förbättring av polisens, särskilt ordningsstatspolisens, personella och materiella resurser. Det förordas alltså, att en sådan förstärkning nu genomföres. Härmed är givetvis ej sagt, att inte också andra vägar skall prövas. Utredningen och remissorganen har som nyss nämnts pekat på några av dessa vägar; det är att förvänta, att ytterligare konkreta förslag i denna del kommer att framläggas av utredningen i dess kommande betänkande.

Med anledning av att stadsförbundet hemställt om ett uppskov med den föreslagna förstärkningen av statspolisen, vill departementschefen bestämt framhålla, att han icke anser det försvarligt att i det läge, som ovan redovisats, låta en sådan förstärkning anstå i avvaktan på ytterligare utredningar. De av förbundet åberopade rekryteringsfrågorna anses åtminstone delvis kunna lösas med den ordning, som i det följande förordas. Det är vidare departementschefens avsikt att, så snart förhållandena det medgiver, låta ytterligare utreda spörsmålen om fördelningen av kostnaderna för statspolisorganisationen och om en rationalisering av det nuvarande bidragssystemet. Departementschefen vill emellertid fästa uppmärksamheten på att en icke obetydlig förbättring för statspolisstädernas del vinnes redan genom det förslag, som i annat sammanhang framlagts om gottgörelse av statsmedel till dessa städer för vissa kostnader för polisutbildningen.

Den förstärkta övervakningen av trafiken bör enligt departementschefen bedrivas i en intim samverkan mellan ordningsstatspolis och de lokala poliskårerna. Även dessa poliskårer har viktiga trafikövervakande uppgifter, som understundom bör kunna utövas tillsammans med statspolisens personal. Den tendens till passivitet hos den lokala polisen i fråga om trafikövervakningen, som utredningen i vissa fall påvisat, är icke tillfredsställande. Departementschefen finner det angeläget understryka, att, där brister i den lokala polisens personella och materiella resurser föreligger, dessa brister uppenbarligen icke kan påräknas bliva täckta genom en i förevarande sammanhang utökad statspolisorganisation. — Vid sidan om den samverkan för trafikövervakning, som sålunda bör äga rum mellan statspolis och kommunal polis, bör statspolisen i angivet syfte samarbeta även med andra. Det anses sålunda kunna övervägas, om icke frivilliga krafter ur lämpliga organisationer kan anlitas för vissa uppgifter; självfallet

bör samarbete också ske med motormännens och andra trafikanters organisationer.

Redan f. n. anlitas ordningsstatspolis för trafikpropaganda och trafikundervisning, särskilt i skolorna. Betydelsen av sådan propaganda och undervisning, som för övrigt icke bör rikta sig enbart till skolbarnen, är uppenbar och arbetet härmed anses böra intensifieras. Förstärkes ordningsstatspolisen bör den i ökad utsträckning kunna medverka i detta arbete.

Vad angår polisens trafikövervakande verksamhet så har motorförarnas körsätt och överhuvud taget den mänskliga faktorn vid vägtrafikolyckorna, enligt vad utredningen givit vid handen, till en alldeles övervägande del kunnat anges som orsak till olyckorna. Fordonens utrustning och vägbanans beskaffenhet har tillskrivits allenast en relativt ringa procent av olycksfallen. Trötthet, bristande uppmärksamhet eller påverkan av rusdrycker e. dyl. hos föraren av motorfordon torde enligt departementschefens mening antingen i och för sig eller i förening med okänslighet för fordonets hastighet samt nonchalerande av eller bristande kännedom om gällande trafikregler få anses som orsak till det övervägande flertalet olyckor. Det anses därför angeläget, att den förstärkning av polisorganisationen, som nu avses komma till stånd, i främsta rummet utnyttjas så, att man ingriper mot och i görligaste mån kommer till rätta med dessa olycksfallsorsaker. Verksamheten bör, som utredningen framhållit, i största möjliga grad bedrivs genom rörliga patruller i bilar eller på motorcyklar. Klart är, att härvid tillbörlig uppmärksamhet även bör ägnas åt bilarnas utrustning och belastning samt åt efterlevnaden av bestämmelser om arbets- och vilotid för yrkeschaufförer. Dessa kontrolluppgifter hör nära samman med den verksamhet, som också bör ankomma på den lokala polisen. Som medhjälpare till statspolisman i patruller för trafikövervakning bör vid mera lokalt betonade kontroller lämplig kommunal polisman kunna utnyttjas. Betydande vikt måste emellertid enligt departementschefen läggas vid övervakningen av den löpande trafiken. Särskilt angeläget är, att uppmärksamhet ägnas de stora trafikstråken, rikshuvudvägarna, med deras allt intensivare trafik. För denna verksamhet torde den nu avsedda förstärkningen i första hand få disponeras. Departementschefen vill emellertid kraftigt understryka vad utredningen anfört om att polispersonalens uppgift icke endast är att göra anmärkningar och beivra förseelser utan att den bör vara aktivt verksam i förebyggande syfte. Så snart det finns anledning bör den ingripa med råd och anvisningar och den bör också vara beredd att lämna hjälp åt vägtrafikanter, som råkat ut för ett olycksfall eller missöde. Departementschefen kan i huvudsak ansluta sig till utredningens förut återgivna uttalande i denna del.

Vad beträffar frågan om förstärkningens totala omfattning erinras om att både statspolisintendenten och utredningsmannen varit eniga om att en kraftig utbyggnad av ordningsstatspolisen bör ske

samt att nästan alla remissinstanser biträtt vad utredningsmannen härutinnan föreslagit. Bortsett från de båda remissinstanser, som över huvudet taget avstyrkt utredningens förslag, har endast statskontoret förordat en begränsning av personalökningen. Å andra sidan har i ett par yttranden ifrågasatts om den föreslagna utökningen är tillräcklig. Enligt departementschefens mening bör förstärkningen ges i stort sett den omfattning utredningen tänkt sig och genomföras så snabbt som möjligt. I fråga om utbyggnadstakten har statspolisintendenten räknat med en tid av fem år för genomförandet av förstärkningen, medan utredningsmannen ansett, att det vore tänkbart att göra detta på två år. Vid bedömningen av denna fråga anses en viss försiktighet böra iakttagas. Härför talar särskilt de i ett par remissvar uttalade farhågorna för att det ej är möjligt att genomföra den omfattande nyrekrytering, som krävs för att förstärka statspolisen. Departementschefens avsikt är att i nästa års statsverksproposition efter ytterligare undersökning av rekryteringsmöjligheterna taga upp frågan om en andra etapp av utbyggnaden.

Vidkommande storleken av förstärkningen av ordningsstatspolisen för nästa budgetår, har utredningsmannen i sina kalkyler räknat med att under detta år hälften av styrkan eller något därutöver borde kunna tillföras organisationen. Kostnadsberäkningarna avser en utökning med 9 kommissarier, 20 överkonstaplar, 165 konstaplar och 20 skrivbiträden. Som ovan framhållits bör emellertid en viss försiktighet iakttagas vid bedömandet av omfattningen av personalförstärkningen. Möjligheterna att överblicka rekryteringsläget är mycket begränsade och uttalandena från vissa remissinstanser om en långsammare utbyggnadstakt har otvivelaktigt en realistisk bakgrund. Detta gäller särskilt Stockholm och Göteborg. Departementschefen har för sin del stannat för en förstärkning för nästkommande budgetår med 7 kommissarier, 17 överkonstaplar, 130 konstaplar och 13 biträden i reglerad befodringsgång, varvid bland konstaplarna inräknats de nya tjänster som påkallas vid en omorganisation av den ridande polisen.

Frågan om rekryteringen av den utbyggda ordningsstatspolisen har i utredningen ägnats stor uppmärksamhet, därvid bl. a. diskuterats fördelar och nackdelar med nuvarande system med skyldighet för vissa städer att mot gottgörelse av statsmedel tillhandahålla personal för denna polisverksamhet. I samband härmed har även ventilerats spörsmålet om övergång till en fristående statspoliskår med egen rekrytering. En dylik reform har dock ansetts förenad med sådana nackdelar, att den måste ingiva betänkligheter. Sådana betänkligheter har även framförts av bl. a. 1939 års polisutredning vid prövningen av frågan om ett förstatligande av kriminalpolisen. Utredningsmannen har i stället ansett, att rekryteringsproblemet bör lösas genom att gällande regler på området revideras så att

statspolisstädernas polistjänster får en vidgad rekryteringsbas och kommenderingstiden förlänges.

Problemet om huvudmannaskapet för polisen var som bekant föremål för ställningstagande vid 1953 års riksdag. Enligt departementschefens mening saknas anledning att nu upptaga denna fråga till förnyad prövning. I likhet med utredningsmannen anser departementschefen för övrigt, att påtalade olägenheter och svårigheter i fråga om rekryteringen bör kunna avhjälpas inom ramen för nuvarande ordning. Svårigheter i organisatoriskt hänseende kan måhända bemästras genom vissa särbestämmelser. Sistnämnda spörsmål bör dock anstå till dess 1953 års polisutredning för vissa delar av Norrbottens län slutfört sitt arbete, vilket beräknas ske under innevarande år.

I allt väsentligt kan departementschefen således biträda utredningsmannens förslag till en vidgad rekrytering av ordningsstatspolisen. I anslutning till vad bl. a. överståthållarämbetet och svenska polisförbundet anfört understrykes angelägenheten av samverkan mellan berörda parter för att så snabbt som möjligt genomföra förstärkningen av ordningsstatspolisen och därmed den synnerligen önskvärda skärpningen av trafikövervakningen. Beträffande pensionsfrågan för polisman, som från anställning i landsbygdsdistrikt övergår till poliskår i stad, erinras om att enligt beslut av 1949 års riksdag sådan polisman må under vissa förutsättningar kvarstå i statens pensionsanstalt, då övergången föranletts av inkorporering. Enligt departementschefens mening bör som ett provisorium i avvaktan på slutförandet av 1951 års pensionsutrednings arbete liknande medgivande lämnas beträffande polisman, som övergår till statspolisstads poliskår för att kommenderas till statspolisen. Härvid anses kunna tillämpas den ordningen, att avgiften icke erlägges av staden, som följaktligen icke heller bör erhålla statsbidrag för ifrågavarande polisman jämlikt 2 § kungörelsen 760/1953. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot förutsättes Kungl. Maj:t äga vidtaga åtgärder för provisoriets genomförande.

Jämväl det hinder för en vidgad rekrytering av statspolisen, som kan föranledas av att polismän förbundet sig att ersätta polisdistrikt för utgiven lön under utbildning, därest vederbörande lämnar distriktet inom viss tid, anses kunna undanröjas genom att staten träder emellan. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot föreslås Kungl. Maj:t få, efter prövning från fall till fall, meddela beslut om ersättning till sådan polisman, som efter förflyttning erhållit tjänst vid statspolisen, för vad han nödgats utgiva till följd av dylik förbindelse. Ersättningen föreslås få utgå ur anslaget till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

Även utredningsmannens förslag om en till sex år ökad kommenderingstid vid statspolisen anses väl avvägt. Departementschefen kan således icke dela den uppfattningen som från några håll framförts om regelmässig permanent kommendering till statspolisen av de polismän, som rekryteras från

annan poliskår än statspolisstadens. Cirkulationssystemets värde anses väl vitsordat. Undantagsvis bör dock längre kommenderingstid kunna ifrågakomma. Någon förändring av hittillsvarande möjligheter till fortlöpande kommendering av befäl och kriminalpolis anses icke böra genomföras.

I utredningen har vissa riktlinjer uppdragits för fördelningen av den nytillkommande polispersonalen, därvid till utgångspunkt tagits folkmängd, väglängd samt antalet registrerade bilar och motorcyklar. Med dessa komponenter har en procentuell fördelning verkställt läns- och avdelningsvis, som sedan använts för en preliminär uppdelning av det föreslagna antalet konstablar. Härvid har hänsyn tagits till att nya avdelningar ansetts böra upprättas i Visby, Kristianstad, Halmstad och Vänersborg. Av olika skäl har dock härefter vissa justeringar vidtagits, varigenom särskilt avdelningarna i Göteborg, Karlstad och Luleå ökats och avdelningarna i Vänersborg och Umeå minskats. Beträffande Karlstad och Luleå har således framhållits, att avdelningarna varit underdimensionerade och arbetstyngda. I samband härmed har en centralisering av statspolisavdelningarna i Södermanlands och Östergötlands län till Nyköping resp. Linköping ansetts motiverad. En viss specialisering skulle härigenom underlättas, samarbetet skulle bli mera intimt och kostnaderna för expedition och dylikt skulle begränsas.

Spörsmålet om den lämpliga fördelningen av den personalförstärkning, varom här är fråga, anser departementschefen svårbedömbart. Såsom utredningen visat, har olycksfallsfrekvensen ett mycket påtagligt samband med trafikintensiteten. Ett tillfredsställande mått på trafikintensiteten för skilda delar av landet borde därför kunna ge en relativt god ledning i förevarande hänseende. Den av utredningen föreslagna fördelningen, vilken även tar hänsyn till vägnätets omfattning m. m., har som nämnts i en del yttranden kritiserats, varvid särskilt påpekats genomgångstrafikens betydelse. Inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen pågående undersökningar om trafikintensiteten på våra vägar under 1953 blir av värde för den slutliga fördelningen. Med den begränsade utökning av statspolisorganisationen, som departementschefens förslag innebär, har departementschefen preliminärt avsett att i första hand tillgodose samtliga län utom Gotlands med en patrull, bestående av 3 man, av vilka en avses såsom vikarie vid semester m. m. Övriga 20 patruller med sammanlagt 61 man föreslås fördelade med huvudsaklig hänsyn tagen till trafikintensiteten. I samband härmed bör även nackdelar och fördelar av, å ena sidan, en måttlig decentralisering och, å andra sidan, ett sammanhållande av ordningsstatspolisen i en avdelning inom varje län vägas mot varandra. Då här är fråga om en för trafikövervakningen avsedd polispersonal, anser departementschefen icke uteslutet att, såsom överståthållarämbetet framhållit, besparingar i traktaments- och drivmedelskostnader skulle kunna vinnas genom förläggning av vissa patruller på annan ort än i statspolisstaden. Hänsynen

4 — Bihang till riksdagens protokoll 1954. 6 saml. Nr 113 — 116.

till rekryteringssvårigheterna kan också motivera, att en sådan uppdelning av ordningsstatspolisavdelning i vissa fall kommer till stånd. Preliminära överväganden har lett departementschefen till det antagandet, att återstående patruller bör placeras i Stockholm, Linköping, Jönköping, Växjö, Hälsingborg, Malmö, Borås, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Sundsvall samt Luleå. Emellertid understrykes, att den av departementschefen här nämnda fördelningen icke får anses som definitiv och att även annan förläggningsstad bör kunna komma i fråga. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i ämnet efter de ytterligare undersökningar och överväganden, som departementschefen avser att låta företaga. Även fördelningen av befälstjänsterna anses därvid böra komma under be-
dömande.

En effektivisering av verksamheten vid de olika statspolisavdelningarna i fråga om trafikövervakningen har ansetts påkalla en viss omläggning av den samordnande verksamhet, som omhänderhas av statspolisintendenten. I huvudsak har denna hittills varit inriktad på att lämna allmänna anvisningar rörande övervakningens bedrivande. I utredningen har nu förutsetts, att trafikövervakningen skall planläggas icke blott för de enskilda avdelningarna var för sig utan även i ett större sammanhang, varvid statspolisintendenten skulle äga en viss direktivrätt i förhållande till vederbörande landsfogde. På centralmyndigheten borde även ankomma att kontinuerligt ha ett nära och förtroendefullt samarbete med de institutioner, organisationer och sammanslutningar, vars verksamhet på ett eller annat sätt har beröring med trafiksäkerhetsfrågor. Jämväl vissa taktiska uppgifter vore angelägna. I samband med utöandet av tillsynen över att personal och materiel effektivt utnyttjas borde statspolisintendenten äga rätt att meddela föreskrifter om de olika avdelningarnas verksamhet och personalens tjänstgöring. Statspolisintendenten föreslås även få rätt att hos länsstyrelse påtala brister i förenämnda hänseenden. En förstärkning av till dennes förfogande ställd personal har med hänsyn härtill ansetts erforderlig och i samband därmed har utredningsmannen jämväl föreslagit viss omorganisation, som berör statspolisintendentens ställning och arbetsuppgifter. Personalökningen avser en polisintendentstjänst i 37 lönegraden, en trafikinspektörstjänst i 31 lönegraden, en polisnotarietjänst i 27 lönegraden och en biträdestjänst i reglegrad befordringsgång. Den centrala organisationen har därjämte i statspolisintendentens yttrande över utredningen föreslagits utökad med en kamrer i 27 lönegraden och en kassör i 19 lönegraden.

För egen del framhåller departementschefen följande. Den föreslagna utbyggnaden av polisorganisationen har till syfte att möjliggöra en skärpt trafikövervakning. Givetvis är det angeläget, att denna verksamhet samordnas och att kontakt fortlöpande upprätthålles särskilt mellan närliggande län. Genomgångstrafiken på rikshuvudvägarna bör icke onödigtvis

under samma dag kontrolleras vid trafikrazzior på ett flertal ställen. Även om således samordningen i trafikövervakningen företrädesvis torde få ske ute på linjen, är det angeläget, att verksamheten följes hos statspolisintendenten, som efter samarbete i trafiksäkerhetsfrågor med skilda institutioner, organisationer och sammanslutningar bör i viss utsträckning centralt bearbeta olika uppgifter och ange den allmänna inriktningen av trafikövervakningen. Någon försöksverksamhet anser departementschefen däremot icke bör bedrivas av centralorganet. I detta avseende erinras, att statens trafiksäkerhetsråd enligt den för rådet gällande instruktionen har uppgifter bl. a. på detta område. Däremot bör en viss övervakning kunna ske av att personal och materiel får en tillfredsställande användning och att överhuvudtaget de trafikövervakande åtgärderna samordnas. Härför anses det emellertid icke vara nödvändigt med någon direktivrätt i egentlig mening, utan erforderlig samordning bör kunna åstadkommas på frivillighetens väg och genom informella råd och anvisningar. Det formella ansvaret bör liksom hittills helt åvila vederbörande landsfogde och länsstyrelse. Någon anledning att i förevarande sammanhang upptaga spörsmålet om statspolisintendentens ställning till landsfogdarna föreligger således enligt departementschefens mening icke.

Med denna departementschefens inställning i fråga om statspolisintendentens uppgifter bör ändringarna i den centrala organisationen kunna bli mindre än utredningen tänkt sig. Vid statspolisintendentens sida bör enligt departementschefens uppfattning ställas en biträdande polisintendent för trafikövervakningsfrågor. På denne bör ankomma att under statspolisintendenten men i huvudsak på eget ansvar handlägga ärenden rörande trafikövervakningen. Han bör även självständigt kunna utöva inspektionsverksamhet på sitt område. Han bör därför ha långvarig praktisk erfarenhet av trafikspörsmål och äga ingående kännedom om polisens arbetsmetoder. Med hänsyn härtill bör befattningen enligt departementschefens mening placeras i lönegrad Ce 31. Då härutöver viss kvalificerad biträdeshjälp anses erforderlig, föreslås jämväl inrättandet av en polisnotarietjänst i lönegrad Cg 25. Redan med nuvarande organisation har utrustningen med kameral personal visat sig bristfällig.

För trafiksäkerhetsarbetets rätta handhavande är det, som utredningen framhållit, av vikt, att den enskilde polismannen besitter erforderliga kunskaper och skicklighet. Han bör äga god kännedom om gällande trafikförfattningar, vara väl bevandrad i aktuella spörsmål om trafikanternas rätta beteenden i olika situationer samt förtrogen med de metoder enligt vilka en riktig och ändamålsenlig övervakning bör ske. Härtill kommer emellertid, att han måste besitta goda kunskaper om olika motorfordons konstruktion och verkningssätt och äga tillfredsställande körkunnighet. Utöver den utbildning som redan sker internt inom statspolisen har utredningen för den skull föreslagit en speciell utbildning, förlagd till ar-

méns motorskola i Strängnäs. Utbildningen skulle omfatta 195 timmar jämte för särskild utbildning av motorcykelförare 65 timmar. Denna utbildning skulle ersätta de kurser om cirka 80 timmar, som hittills anordnats med anlåtande av befattningshavare inom bilinspektionen.

Även enligt departementschefens mening ligger synnerlig vikt vid att utbildningsfrågorna ägnas stort intresse. Det erinras, att det av 1945 års trafiksäkerhetskommitté framlagda förslaget om en statlig högre anstalt för trafikundervisning prövas inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. För det slutliga ställningstagandet härtill kan givetvis erfarenheterna av den av utredningen föreslagna förstärkta utbildningen vara av värde. Departementschefen vill därför ansluta sig till förslaget att förlägga viss motorutbildning till arméns motorskola. Av de skäl styrelsen anfört är det emellertid angeläget, att allenast provisoriska åtgärder vidtages. Kurserna bör icke ges större omfattning eller avse flera elever än befintliga förläggningsförhållanden medger. Enligt departementschefens mening bör det vidare vara möjligt att så reducera det för utbildningen beräknade antalet undervisningstimmar, att varje kurs bör kunna fullföljas på kortare tid än vad utredningen tänkt sig. Skulle med hänsyn till förläggningssvårigheterna eller av andra skäl ett utnyttjande av motorskolan visa sig olämpligt, föreslås Kungl. Maj:t få besluta om annan form för utbildningen. Med den begränsning, som departementschefens förslag innebär, torde kostnaderna för utbildningen kunna beräknas hålla sig inom ramen för ett belopp av 150 000 kronor, vartill kommer traktamenten å cirka 100 000 kronor. Då här är fråga om en provisorisk kursverksamhet, för vilken utbildningspersonal huvudsakligen ställes till förfogande från statspolis- och bilinspektionsorganisationerna, är departementschefen icke beredd förordna särskilda årsarvoden till skolchefen och expeditionsunderofficeren.

Den trafikövervakande polisens utrustning har i utredningen tillmätts stor betydelse. Erforderlig tilldelning av materiel av olika slag har nämligen ansetts utgöra ett oavvisligt villkor för att en tillräckligt effektiv trafikövervakning skall kunna upprätthållas. För anskaffning av bilar har som beräkningsgrund tillämpats de principer, som låg till grund för bedömandet av bilbehovet vid statspolisorganisationens tillkomst, varvid dock en viss reducereing skett. Med hänsyn till motorcyklarnas i vissa delar av landet begränsade användningstid under året har utredningen icke ansett anskaffningen av motorcyklar kunna påverka behovet av bilar.

Enligt departementschefens mening kan utredningsmannens förslag beträffande utrustningen i allt väsentligt godtagas, såvitt angår arten av den materiel som bör anskaffas. Anskaffningens omfattning måste givetvis anpassas efter storleken av den personalförstärkning, som avses. Verkställda beräkningar giver vid handen, att med den av departementschefen förordade organisationen för inköp av motorfordon skulle erfordras ytterligare 1 000 000 kronor, samt att merkostnaderna för underhålls-, drift- och

expeditionskostnader kan begränsas till omkring 1 400 000 kronor. Som ovan framhållits tillgodoses härigenom icke eventuella brister i den lokala polisens materiella resurser. Det anses ofrånkomligt, att viss materiel för trafikövervakningen även måste anskaffas av de olika polisdistrikten.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition, nr 112, till 1954 års riksdag med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 5 och 6 §§ förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt m. m. skall merkostnaderna för den utbyggnad av statspolisorganisationen, vartill utredningens förslag kan leda, tillsvidare helt bestridas med automobils kattermedel. Den av departementschefen förordade utökningen av ordningsstatspolisen kan beräknas medföra en merkostnad av omkring 4 000 000 kronor. Detta belopp bör således under de ifrågakommande anslagen avräknas mot automobils kattermedlen.

Ifråga om den nuvarande organisationen har i förenämnda proposition uttalats, att kostnaderna för den del av ordningsstatspolisen, som enligt de aktuella förhållandena erfordras för trafikövervakningen, tillsvidare helt bör avräknas mot automobils kattermedel. Vidare har i propositionen framhållits, att en översyn och anpassning till dessa förhållanden av de för innevarande budgetår tillämpade avräkningsbestämmelserna i anledning härav skall verkställas.

I anslutning till vad som anförts i nämnda proposition upptager departementschefen frågan om ändring av nuvarande avräkningsregler. Till en början lämnas en kort redogörelse för bakgrunden till och innebörden av dessa regler.

I enlighet med förslag i propositionen 30/1936 överfördes, i samband med omorganisationen av bilbesiktningstväsendet, en del av bilbesiktningstväsennens arbetsuppgifter ifråga om vägtrafikkontrollen till ordningsstatspolisen, vilken i anledning härav, såsom utredningen erinrat, fr. o. m. år 1937 utökades med 67 till 270 man. Av den totala polisstyrkan beräknades hälften åtgå för trafikövervakning. Av kostnaden för ordningsstatspolisens verksamhet skulle därför omkring 50 procent anses falla på vägtrafiktillsynen. På förslag av Kungl. Maj:t i nämnda proposition beslöts, att kostnaderna för den nämnda utökningen av statspolisen skulle täckas av medel, som inflöt från motortrafiken. I första hand borde därvid tagas i anspråk vanliga skattermedel till ett belopp, som motsvarade den beräknade skillnaden (nettointäkten) mellan inkomsterna av och utgifterna för bilbesiktningstväsendet, samt därefter automobils kattermedel. Då bilbesiktningstväsennainstitutionen fr. o. m. år 1948 omorganiserades till statens bilinspektion upphörde uttagandet av förrättningsavgifter vid besiktningar och andra fordonsundersökningar. I följd härav överstiger numera utgifterna för besiktningstväsendet inkomsterna härav. Detta har medfört, att hela den del av kostnaderna för statspolisens verksamhet, som hänför sig

till 1937 års utökning av ordningsstatspolisen, kommit att fr. o. m. budgetåret 1948/49 bestridas med automobilskattemedel.

Enligt de riktlinjer, som uppdrogs av 1936 års riksdag, har hittills avräkning mot automobilskattemedlen ifråga om statspolisorganisationen skett under anslagen till inköp av motorfordon m. m., till underhålls-, drift- och expeditjonskostnader och till gottgörelse till polisdistrikten samt ifråga om anslagen till polisväsendet i övrigt under anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet. För innevarande budgetår har under det förstnämnda anslaget avräknats hela beloppet för inköp av motorfordon till ordningsstatspolisen. Under anslaget till underhålls-, drift- och expeditjonskostnader har avräknats halva kostnaden för underhåll och drift av motorfordon samt hela kostnaden till polismännens utbildning i motorfordonskunskap. Vidare har under anslaget till vissa ersättningar till befattningshavare vid polisväsendet 11 procent ansetts böra avräknas mot automobilskattemedel för gäldande av resekostnads- och traktamentersättningar till den del av ordningsstatspolisen, vilken användes i trafikövervakningen. Under anslaget till gottgörelse till polisdistrikten är avräkningsreglerna mera invecklade. Det för innevarande budgetår avräknade beloppet har beräknats på det sättet, att av kostnaden för avlöning och pensionering av ordningsstatspolisen — som för budgetåret beräknas omfatta 277 polismän — 67/277 ansetts belöpa på 1937 års utökning. Av kostnaden för hyror av stall och garage, vilka är gemensamma för hela statspolisorganisationen — för budgetåret 1953/54 beräknad omfatta cirka 480 man — har 67/480 ansetts belöpa på 1937 års utökning. Den på nämnda utökning belöpande andelen i kostnaden för expeditjonslokaler m. m. har beräknats efter förhållandet mellan det belopp, vartill denna andel uppskattades för budgetåret 1936/37, och det belopp, vartill totalkostnaden vid samma tid uppgick, d. v. s. $\frac{1}{14}$ av totalkostnaden.

Departementschefen anser det motiverat, att avräkningsbestämmelserna anpassas till nuvarande förhållanden. Såsom framgår av den av utredningen lämnade redogörelsen rörande resurserna för trafikövervakningen, uppgår den nuvarande ordningsstatspolisen till 280 man, varav, sedan avräkning skett för semester, fridagar och sådana tjänstgöringsdagar, som åtgår för annan verksamhet, i genomsnitt dagligen 80 man disponeras för trafikövervakning. I detta antal har dock icke inräknats befålet. För att dagligen hålla dessa 80 man för trafikövervakningen åtgår emellertid betydligt flera för att fylla uppkomna vakanser vid semestrar, tjänstledighet m. m. Departementschefen har inhämtat, att med tillämpning av de av utredningen angivna beräkningsgrunderna skulle för att dagligen hålla denna styrka jämte erforderligt befäl erfordras 126 konstaplar och 36 befäl. Detta är mer än hälften av den nuvarande ordningsstatspolisen. Statspolisintendenten har uppgivit, att det för framtiden är avsikten att i möjligaste mån inskränka ordningsstatspolisens medverkan ifråga om sådana arbetsupp-

gifter, som ej äger samband med trafikövervakningen. Man torde kunna räkna med att hädanefter ungefär tre fjärdedelar av den nuvarande personalstyrkan kommer att användas för nu nämnda uppgift.

Med hänsyn härtill anser departementschefen det rimligt, att i fortsättningen tre fjärdedelar av hela kostnaden för hållande av den nuvarande personalstyrkan om 280 man bör avräknas mot automobilskattemedlen. På grund av svårigheten att erhålla en uppfattning om hur stor del av resekostnads- och traktamentsersättningarna till statspolis, reservpolis, fjärdingsmän och andra polismän, som belöper på ordningsstatspolisens personal, förordas dock, att under anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet hittills tillämpade avräkningsgrunder bibehållas. Utöver de anslag, å vilka automobilskattemedel f. n. avräknas, anses i fortsättningen även anslaget till polisradioväsendet böra i angiven omfattning, eller alltså till tre fjärdedelar, avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom andra kammaren av herr *Munktell m. fl.* väckt motion (II: 669) har hemställts, att riksdagen måtte uttala sig för att av den föreslagna förstärkningen av ordningsstatspolisen skall placeras minst 1 överkonstapel och 6 konstaplar ävensom ett skrivbiträde i stad inom vart och ett av Uppsala, Gotlands, Kristianstads, Hallands och Älvsborgs län.

Beträffande motiveringen till yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Då det gäller att komma till rätta med den fortgående stegringen av antalet trafikolyckor måste man, såsom departementschefen framhållit, pröva olika vägar. Som exempel har i propositionen nämnts — förutom åtgärder av väg- och trafikteknisk art — förbättringar i trafiklagstiftningen, skärpt strafftillämpning vid trafikförseelser, vidgad indragning av körkort samt intensifierad upplysning och propaganda. Ehuru olika meningar kan råda om vilket av dessa eller andra tänkbara medel, som förtjänar den största uppmärksamheten, torde enighet vara för handen därom, att de alla förutsätter möjligheter att effektivare än f. n. övervaka trafiken och därigenom skänka samhällets krav på hänsyn från trafikanternas sida nödigt eftertryck. Utskottet — som vill framhålla önskvärdheten av att förslag i ovan antydda hänseenden underställs riksdagen så snart som möjligt — ansluter sig därför till departementschefens uppfattning att en första åtgärd i en vidgad kamp mot den stegrade trafikolycksfrekvensen bör vara tillskapandet av en *funktionsduglig övervakningsorganisation*.

Vad departementschefen härutinnan i förevarande sammanhang föreslagit finner utskottet på det hela taget riktigt och lämpligt avvägt. Utskottet begränsar sig därför till följande allmänna uttalanden.

Departementschefen har anfört, att han inte anser det försvarligt att

i rådande läge låta en förstärkning av statspolisen anstå i avvaktan på ytterligare utredningar. Utskottet uttalar sin anslutning till departementschefens uppfattning på denna punkt, men vill samtidigt understryka, att spörsmålen om fördelningen av kostnaderna för statspolisorganisationen och om rationalisering av bidragssystemet på detta område bör göras till föremål för ytterligare utredning, så snart förhållandena det medger.

Den förstärkta trafikövervakningen bör, såsom departementschefen framhållit, bedrivas i intim *samverkan* mellan ordningsstatspolis och de lokala poliskårerna samt trafikorganisationer och andra frivilliga krafter. Utskottet vill understryka att det är en angelägen uppgift för det kommunala initiativet att avhjälpa förekommande brister i den lokala polisens resurser, så att en ökad insats åstadkommes även från detta håll. Vidare vill utskottet uttala önskemålet att skolmyndigheterna beaktar betydelsen av trafikundervisning samt propaganda om uppmärksamhet och hänsyn i trafiken. Impulser till en intensifiering av den allmänt förebyggande trafikuppfostran bör alltså ges även från skolans sida.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om *storleken av förstärkningen av ordningsstatspolisen* för nästa budgetår innebär en viss nedräkning av utredningsmannens förslag. Med hänsyn till de många ovissa faktorer, som påverkar rekryteringsmöjligheterna, anser utskottet i likhet med departementschefen, att en viss försiktighet här är på sin plats. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag såväl beträffande storleken av förstärkningen som i fråga om *rekryteringen av den utbyggda ordningsstatspolisen*, men förutsätter härvid att utbyggnaden sker efter samråd med statspolisstäderna, så att inte rekryteringen till den lokala polisorganisationen äventyras. De särskilda åtgärder, som departementschefen föreslagit för undanröjande av rekryteringssvårigheter, föranleder ej erinran från utskottets sida.

I fråga om *fördelningen av den nytillkommande polispersonalen* innebär departementschefens preliminära förslag, att samtliga län utom Gotlands i första hand skall tillgodoseas med en patrull, bestående av 3 man, samt att övriga 20 patruller med sammanlagt 61 man ävensom befälstjänsterna efter ytterligare undersökningar och överväganden skall fördelas med huvudsaklig hänsyn tagen till trafikintensiteten, men med beaktande därjämte av andra omständigheter. Såsom ett antagande har från dessa utgångspunkter angivits ett antal städer såsom stationeringsorter. I motionen II: 669 har yrkats, att riksdagen måtte uttala sig för att av den föreslagna förstärkningen av ordningsstatspolisen skall placeras minst 1 överkonstapel och 6 konstaplar ävensom ett skrivbiträde i stad inom vart och ett av Uppsala, Gotlands, Kristianstads, Hallands och Älvsborgs län.

Utskottet finner de skäl, som anförts i motionen, i viss mån beaktansvärda. Emellertid förutsättes i propositionen, som utskottet nyss nämnt, att definitivt beslut i ämnet skall fattas först efter ytterligare undersökningar och överväganden. Att riksdagen skulle binda sig för en bestämd

lösning, innan resultatet av dessa undersökningar föreligger, kan utskottet inte förorda. Utskottet, som tar för givet att synpunkterna i motionerna vid de fortsatta övervägandena beaktas, avstyrker alltså motionsyrkandet.

Vidkommande den föreslagna *omorganisation, som berör statspolisintendentens ställning och arbetsuppgifter*, vill utskottet avråda från en utbyggnad av den storleksordning, att den skulle kunna tolkas som ett steg i riktning mot en central polisstyrelse. Då emellertid skälen synes bärande för departementschefens förslag, vill utskottet inte motsätta sig detsamma, även om det förefaller tilltaget i överkant.

Utbildning skall enligt propositionen ske genom att viss motorutbildning förläggas till arméns motorskola i Strängnäs. Utskottet, som understryker att här är fråga om en endast provisorisk lösning, har intet att erinra mot förslaget eller mot att på Kungl. Maj:t får ankomma att, om ett utnyttjande av motorskolan skulle visa sig olämpligt, under nästa budgetår besluta om annan form för utbildningen inom den av departementschefen angivna kostnadsramen.

Under återopande av det anförda och då utskottet inte heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts *förslag i övrigt*, hemställer utskottet,

- 1) att motionen II: 669 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;
- 2) att riksdagen må godkänna de riktlinjer för en förstärkning av trafikövervakningen, som angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1954.

2:o) **Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (s. 73—79) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., som föreslagits av departementschefen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor, därav 119 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 326 000 kronor.

För statspolisintendentens sjukvård m. m. beräknas en med 300 kronor ökad medelstilleddning. En tjänst såsom förste byråsekreterare i Ce 27 föreslås inrättad. På befattningshavaren anses böra ankomma att fullgöra kamerala göromål såsom upphandling m. m. samt att bereda och före- draga administrativa ärenden. Vidare förordas anställande av en kassör i Ce 15.

I enlighet med vad tidigare anförts föreslås vidare inrättandet av en tjänst som biträdande polisintendent i Ce 31 och en polisnotarietjänst i Cg 25, varjämte medel anses böra beräknas för anställande av 13 skrivbiträden i reglerad befordringsgång. Utökningen av antalet skrivbiträden för den nuvarande organisationen anses kunna begränsas till tre. Departementschefen har därvid utgått ifrån att det icke erfordras några heltidsanställda biträden vid de statspolisavdelningar, som består av blott två man. Erforderlig skrivhjälp vid dessa avdelningar anses kunna erhållas genom anlåtande av tillfälligt anställd biträdespersonal. Även för nästa budgetår anses det därför, att samma belopp som för innevarande budgetår, 13 000 kronor, bör ställas till statspolisintendentens förfogande för tillhandahållande av tillfällig biträdespersonal till de olika statspolisavdelningarna. Någon ökning av detta belopp i anledning av den förordade utbyggnaden av ordningsstatspolisen finner departementschefen ej påkallad.

Vidare föreslås, att befattningen som garageföreståndare i Ce 12 ändras till tjänst som garageförman i Ce 13.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången anses två kontorsbiträden böra överföras på ordinarie stat. Vid bifall till den av departementschefen under punkten 3 i detta utlåtande förordade omorganisationen av polisrytteriet föreslås tre hästskötare i Ca 10 skola föras på övergångsstat.

På grund av det anförda anses anslaget böra uppräknas med 174 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsökningen på grund av löneklassuppflyttningar m. m., cirka 30 000 kronor. Totalt skulle alltså anslaget ökas med 204 000 kronor.

Vid bifall till departementschefens förslag bör i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl. upptagas en biträdande polisintendent i Ce 31, en förste byråsekreterare i Ce 27 samt ytterligare två kontorsbiträden i Ca 8. Vidare bör tre hästskötare i Ca 10 föras på övergångsstat.

Utskottet får, under hänvisning till vad utskottet anført under punkt 1 i detta utlåtande, tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1954 angivna ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl.;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat:

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	34 300
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	84 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	237 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	174 700

Summa kronor 530 000;

c) till *Statspolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor, därav 119 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

3:o) *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* Kungl. Maj:t har (s. 80—82) föreslagit riksdagen att till Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m. för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 380 000 kronor, därav 1 150 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

I statsrådsprotokollet behandlas (s. 68—73) viss omorganisation av polisrytteriet. Departementschefen anför att ridande personal f. n. finns vid statspolisavdelningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Örebro, Gävle, Jönköping och Sundsvall samt vid poliskåren i Boden. Vid samtliga ridande avdelningar finns en överkonstapel. Antalet konstaplar är vid avdelningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö resp. 17, 9 och 7 samt vid envar av de övriga avdelningarna 5.

Det huvudsakliga motivet för inrättande år 1932 av ridande avdelningar vid ordningsstatspolisen torde ha varit rytteriets omvitnade stora användbarhet då det gällde att dirigera större folksamlingar och man synes särskilt ha beaktat rytteriets värde som beredskapsstyrka mot kritiska situationer av upploppskaraktär. Även om denna uppgift numera har mindre betydelse än tidigare, synes alltjämt särskilt i de stora städerna kunna uppstå situationer, där ridande polis kan vara av värde.

Statspolisintendenten har framhållit, att statspolisrytteriet ur beredskapssynpunkt i stort sett bör bibehållas vid nuvarande slagkraft. Emellertid talar enligt statspolisintendenten vissa rationaliseringsskäl för en indragning av de smärre avdelningarna, nämligen i Örebro, Jönköping, Gävle och Boden och för en viss utökning av de ridande avdelningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall. Statspolisintendenten anser dock, att den föreslagna omorganisationen skulle medföra en viss försvagning av statspolisens beredskap.

Departementschefen anser sig icke kunna tillråda att polisrytteriet nu i sin helhet indrages. Det bör bibehållas på vissa viktiga orter. Vissa skäl

talat dock för en omorganisation. Vad först angår beredskapssynpunkterna, anser departementschefen sig till en början kunna konstatera, att användningen av rytteriet endast kan komma i fråga vid en lokalt begränsad kritisk situation. Avdelningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö anses med hänsyn till dessa städers storlek och allmänna struktur böra bibehållas. Likaså anses, att Norrland ej bör lämnas helt utan all ridande polis och att därför avdelningen i Sundsvall ej bör indragas. Med denna organisation anses med hänsyn till att de moderna kommunikationsmedlen medger en snabb förflyttning av rytteri och hästar från dessa platser till så gott som alla viktiga orter i landet i nuvarande läge erforderlig beredskap kunna upprätthållas.

Det åligger ordningsstatspolisen att biträda den lokala polisen, då behov uppkommer av en större polisstyrka än som finns tillgänglig på orten. 1953 års trafiksäkerhetsutredning har påpekat, att ett sådant behov ofta uppstår vid folk- och trafikanhopningar i anslutning till tävlingar, folkfester o. d. Polisrytteriet har visat sig värdefullt även vid dylika tillfällen. Emellertid förekommer sådana tillställningar i så stort antal och på så olika orter, att polisrytteriet icke torde kunna utnyttjas för angivna uppgifter annat än just i den ort, där rytteriet är förlagt. Annorstädes måste uppgifterna lösas på annat sätt, exempelvis genom dirigering från bil och motorecykel. Den i det föregående föreslagna upprustningen av ordningsstatspolisen anses även öka resurserna härför.

På grund av vad sålunda anförts förordas en indragning av de ridande avdelningarna i Örebro, Jönköping, Gävle och Boden.

Då den ridande personalen till cirka 40 procent används för andra uppgifter än ridning, såsom vakttjänst m. m. har statspolisintendenten icke funnit det vara möjligt att i samband med indragningen av ifrågavarande avdelning vidtaga personalinskränkningar motsvarande hela antalet ridande konstaplar vid avdelningarna. Med dessa utgångspunkter skulle sålunda av den friställda personalen 1 överkonstapel och 2 konstaplar användas för ordningsstatspolistjänst vid vardera av avdelningarna i Örebro, Jönköping och Gävle samt en inspektionskonstapel och 3 konstaplar för annan tjänstgöring i Bodens skyddsområde. Dessa synpunkter finner departementschefen sig kunna biträda.

Departementschefen anser, att den ridande personalen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall bör förstärkas med två konstaplar vid varje avdelning för att kunna fullgöra den beredskap, som f. n. åvilar de till indragning föreslagna avdelningarna. Då denna förstärkning påkallas blott av beredskapsskäl bör denna förstärkning i första hand användas för vanlig ordningsstatspolistjänst och endast undantagsvis för ridande uppgifter.

Den förordade omorganisationen beräknas, bortsett från den föreslagna utökningen av vissa avdelningar i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall, medföra en årlig besparing av omkring 125 000 kronor.

Vad angår beräkningen av förevarande anslag, som i gällande riksstat uppförts med 620 000 kronor, anför departementschefen att han anser, att man bör räkna med att de vakanser, som uppkommit inom kriminalstatspolisen i anledning av den av föregående års riksdag beslutade förstärkningen av kriminalstatspolisen, kommer att fyllas under nästa budgetår. Med hänsyn härtil föreslås statspolisens fordonspark utökad med 7 bilar. Härjämte tillstyrkes förnyelse av 12 större och 8 mindre bilar. Kostnaden för här föreslagna anskaffningar uppskattas till 369 000 kronor.

Den av departementschefen förordade utbyggnaden av ordningsstatspolisen i personellt hänseende för nästa budgetår utgör cirka 80 procent av den av trafiksäkerhetsutredningen för samma budgetår föreslagna. Med denna utgångspunkt och då departementschefen icke haft något att invända mot utredningens beräkningsgrunder för anskaffningen av motorfordon, skulle för att täcka behovet av motorutrustning för den utökade ordningsstatspolisen åtgå cirka 1 050 400 kronor. Emellertid anses, att en del av bilarna kan vara av mindre typ. Medelsbehovet för inköp av motorfordon i anslutning till den beräknade förstärkningen av ordningsstatspolisen anses därför kunna begränsas till 1 milj. kronor. För detta belopp skulle 45 bilar och 50 motorcyklar kunna inköpas.

Anslagsposterna till inköp av ridhästar och dessas transport till stationsorten samt till inköp av polishundar föreslås nedräknade med 8 000 resp. 500 kronor.

Anslaget i dess helhet anses således för nästa budgetår böra bestämmas till i runt tal 1 380 000 (+ 760 000) kronor. Under hänvisning till vad ovan anförts anses härav 1 150 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet finner sig kunna godtaga av departementschefen anförda skäl för bibehållande av polisrytteriet i en något begränsad organisation och tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Då inte heller departementschefens förslag i övrigt eller anslagsberäkningen givit anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 380 000 kronor, därav 1 150 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:0) *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader.* Kungl. Maj:t har (s. 82—90) föreslagit riksdagen att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 477 000 kronor, därav 1 837 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 050 000 kronor.

Kostnaderna för vård och underhåll av statspolisens hästar föreslås minskade med 15 000 kronor.

Till underhåll och drift av motorfordon beräknas för den nuvarande organisationen 780 000 (+ 113 200) kronor. Merkostnaderna under förevarande anslagspost för förstärkning av ordningsstatspolisen beräknas till 385 000 kronor. Anslagsposten bestämmes alltså i sin helhet till 1 165 000 (+ 498 200) kronor.

För statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap beräknas en med 1 500 kronor ökad medelsanvisning. Härtill lägges merkostnaden för förstärkningen av ordningsstatspolisen. För övningskörning räknas med en merutgift av 17 000 kronor. Vad angår utbildningen i övrigt i motorfordonstjänst har ovan föreslagits, att densamma tills vidare erhåller en i viss mån provisorisk karaktär. För nästa budgetår anses kostnaden för denna utbildning kunna begränsas till i runt tal 150 000 kronor. Anslagsposten i sin helhet upptages till 174 500 (+ 168 500) kronor.

Till statspolisens utbildning i skjutning med tjänstevapen m. m. beräknas ett belopp av 2 800 (+ 1 500) kronor.

Beträffande medelsanvisning under anslagsposten till expeditionskostnader m. m. beräknas för den nuvarande organisationen följande utgifter: löpande utgifter 100 000 kronor, inköp och underhåll av kontorsmaskiner och dupliceringsapparater 35 000 kronor, inköp av ljudupptagningsapparater 30 000 kronor, underhåll av vapen 2 000 kronor, inköp av fotomateriel 20 000 kronor, inköp av förbrukningsmateriel i anledning av den föreslagna instruktionskursen i handhavande av kriminalteknisk utrustning 1 000 kronor, provande av nya uppslag m. m. 2 000 kronor, inköp av viss kemisk utrustning för livsmedelskontroll 8 000 kronor samt inköp av möbler 50 000 kronor eller totalt 248 000 kronor.

Härtill lägges kostnaden för utökningen av ordningsstatspolisen. I likhet med trafiksäkerhetsutredningen anser departementschefen, att en ändamålsenlig utrustning är en förutsättning för en effektiv trafikövervakning. Vissa av de apparater, som utredningen föreslagit skola inköpas, såsom robotkameror, bullermätare m. m., är emellertid ännu oprövade. I avbidan på erfarenheter av apparaturens praktiska värde förordas, att upphandlingen för nästa budgetår i fråga om sådan apparatur begränsas. Även anskaffningen av bilvågar anses utan olägenhet kunna inskränkas i förhållande till förslaget. Med denna utgångspunkt anses merutgifterna till expeditionskostnader m. m. i anledning av utbyggnaden av ordningsstatspolisen för nästa budgetår kunna uppskattas till 850 000 kronor.

Anslagsposten till expeditionskostnader m. m. skulle i enlighet med det anförda uppföras med 1 098 000 (+ 773 000) kronor.

Anslagsposten till sjukvård föreslås uppräknad med 1 000 kronor.

Vid bifall till departementschefens förslag skulle anslaget bestämmas

till i runt tal 2 477 000 (+ 1 427 000) kronor. Härav bör enligt de tidigare angivna principerna ett belopp av 1 837 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet, som förutsätter att alla möjligheter att nedbringa de förhållandevis höga kostnaderna under detta anslag omsorgsfullt tillvaratages, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditjonskostnader* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 477 000 kronor, därav 1 837 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten.** Kungl. Maj:t har (s. 90—94) föreslagit riksdagen att till Statspolisorganisationen: *Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 600 000 kronor, därav 4 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 775 000 kronor.

Departementschefen förordar inrättande av en ny biträdande polisintendenttjänst i Ca 30 i Göteborg.

Den ovan föreslagna omorganisationen av polisrytteriet beräknas medföra av statspolisintendenten uppgiven minskning i ersättningar till de berörda städerna för löner m. m.

Den av 1953 års riksdag beslutade utökningen av kriminalstatspolisen beräknades vid full utbyggnad draga en merkostnad av omkring 1 500 000 kronor per år i ersättning till städerna för avlöningskostnader m. m. Ersättningen för budgetåret 1953/54 beräknades till 420 000 kronor. Man torde böra räkna med att samtliga nyinrättade tjänster vid kriminalstatspolisen kommer att tillsättas under nästa budgetår. På grund härav föreslås anslaget höjt med 1 080 000 kronor i ersättning för avlöningskostnader, var till kommer 50 000 kronor i anledning av de ändrade grunderna för beräkning av ersättningen för statspolispersonalens pensionskostnader.

Merutgiften för avlöningar m. m. på grund av utökningen av ordningsstatspolisen anses enligt av departementschefen ovan angivna principer för nästa budgetår böra beräknas till 80 procent av den merkostnad, som utredningen upptagit, eller i runt tal 2 017 000 kronor. Med hänsyn till statsbidragsbestämmelsernas utformning och då tillsättningen av de nya tjänsterna beräknas ske successivt, anses för ordningsstatspolisens förstärkning under nästa budgetår böra avses endast ett belopp av 850 000 kronor.

Den totala utgiftsökningen för hyra för stall och garage uppskattas efter omräkning på grund av belastningen till 32 000 kronor.

Kostnadsökningen för vård och underhåll av statspolisens hästar beräknas till 31 000 kronor.

Det ökade medelsbehovet under nästa budgetår för expeditionslokaler m. m. i anledning av den av 1953 års riksdag beslutade utökningen av kriminalstatspolisen och den nu föreslagna utbyggnaden av ordningsstatspolisen efter omräkning på grund av belastningen uppskattas till 43 000 kronor.

Såsom en automatisk ökning på anslaget tillkommer ett belopp av i runt tal 124 000 kronor.

Slutligen anses i händelse av bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 75 till 1954 års riksdag angående polispersonalens löneförmåner under anslaget böra beräknas en utgiftsökning om cirka 700 000 kronor, varav cirka 50 000 kronor hänför sig till utökningen av ordningsstatspolisen.

Hela anslaget skulle i enlighet med det anförda för nästa budgetår uppföras med 9 598 810 eller avrundat 9 600 000 (+ 2 825 000) kronor.

Härav anses ett belopp av 4 300 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera godkänt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 75 framlagda förslag, har icke funnit anledning till erinran mot förslagen under förevarande punkt.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 600 000 kronor, därav 4 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Statspolisorganisationen: Poliradioväsendet.** Kungl. Maj:t har (s. 94 och 95) föreslagit riksdagen att till Statspolisorganisationen: Poliradioväsendet för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 598 000 kronor, därav 550 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 123 000 kronor.

För inköp av rörliga poliradioanläggningar m. m. föreslås en med 42 800 kronor minskad medelsanvisning. Merkostnaden för utökning av ordningsstatspolisen beräknas medföra en utgiftsökning av 518 000 kronor.

Anslaget skulle alltså i sin helhet uppföras med 598 200 eller avrundat 598 000 (+ 475 000) kronor. Härav anses ett belopp av 550 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 598 000 kronor, därav 550 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Poliskåren i Boden.** Kungl. Maj:t har (s. 96 och 97) hemställt, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att dels vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar av personalförteckningen för poliskåren i Boden, att gälla fr. o. m. den 1 juli 1954, dels ock medgiva de överskridanden av den under förslagsanslaget till Poliskåren i Boden: Avlöningar upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för budgetåret 1954/55, som föranledes av det nya polislönereglementet.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 186, föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen framlagt förslag till avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, samt att till Poliskåren i Boden: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor. Vid anmälan av ifrågavarande anslag framhölls, att 1953 års polislöneutrednings förslag omfattade polispersonalen vid denna kår och att på utredningen grundad proposition beräknades komma att föreläggas 1954 års riksdag. Det förutsattes, att utan hinder av att medel för poliskåren i Boden äskades i statsverkspropositionen en lönereglering för kåren, om proposition därom framlades, skulle kunna genomföras fr. o. m. den 1 juli 1954.

I propositionen nr 75 har Kungl. Maj:t numera, på föredragning av chefen för civildepartementet, begärt riksdagens bemyndigande att utfärda polislönereglemente i huvudsaklig överensstämmelse med framlagt författningsförslag att gälla fr. o. m. den 1 juli 1954. Härvid har föreslagits, att polispersonalen vid poliskåren i Boden skall överföras till det nya polislönereglementet. Ett bifall till detta förslag medför ändrad lönegradsplacering och tjänstebenämning för vissa befattningar vid poliskåren. För bestridande av de riksstaten för nästa budgetår belastande kostnadsökningar, som föranledes av bl. a. nämnda förslag, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 125 under tolfte huvudtiteln äskat anslag till Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. På grund härav blir någon omräkning av avlöningsanslaget för poliskåren i Boden, för vilken kostnadsökningen preliminärt kan beräknas till totalt cirka 30 000 kronor, icke erforderlig. Riksdagens bemyndigande anses dock böra utverkas att överskrida anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal under nämnda anslag med erforderligt belopp. Vidare anses Kungl. Maj:t böra utverka bemyndigande att vidtaga de ändringar av personalförteckningen för poliskåren, som föranledes av det nya lönerglementet.

Även den av departementschefen i det föregående förordade indragningen av polisrytteriet i Boden påverkar anslagsbehovet och personalförteckningen för poliskåren. De ordinarie befattningshavare, som blir övertaliga — två konstaplar och en hästkötare — bör så snart som möjligt jämligt 12 § kungörelsen om poliskåren i Boden (nr 713/1942) åläggas tjänstgöra vid statspolisavdelning å annan ort, men med hänsyn till ovissheten om möjligheterna att omgående bereda dem annan tjänstgöring anses medel för deras avlönande åtminstone för nästa budgetår böra beräknas under förevarande avlöningsanslag. Någon minskning av anslaget kan på grund härav tills vidare ej ske. Befattningarna föreslås dock fr. o. m. den 1 juli 1954 skola föras å övergångsstat.

Vid en indragning av rytteriet i Boden uppstår däremot en besparing å avlöningsanslaget för arvode till en biträdande hästkötare med 3 300 kronor. Detta belopp föreslås dock för nästa budgetår få tagas i anspråk för att i första hand täcka förut berörda kostnadsökningar vid övergång till polislönereglementet.

Indragningen av polisrytteriet minskar även medelsbehovet under poliskårens omkostnadsanslag. Dock anses någon omräkning av detsamma icke påkallad.

Utskottet. Riksdagen har numera bifallit Kungl. Maj:ts i propositionen nr 75 framlagda förslag, varjämte utskottet under punkt 3 i detta utlåtande tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag beträffande polisrytteriet. Då departementschefens hemställan under förevarande punkt är att uppfatta som konsekvenser av nyssnämnda förslag, har utskottet intet att erinra mot departementschefens här gjorda hemställan.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att

a) vidtaga i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1954 angivna ändringar av personalförteckningen för poliskåren i Boden, att gälla fr. o. m. den 1 juli 1954;

b) medgiva de överskridanden av den under förslagsanslaget till Poliskåren i Boden: Avlöningar upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för budgetåret 1954/55, som föranledes av det nya polislönereglementet.

Stockholm den 7 maj 1954.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 116.